

Đức Phật liêu n hỏi các vị Sa môn: cha mẹ sinh con: mẹ thì tháng mang thai, thân như trứng bọ nh; thì ngày sinh số n, mẹ nguy, cha số. Vì tình cảnh như vậy, khó nói hết đức. Sau khi sinh rồi, sê con chớ ráo, mẹ nôm chớ quát. Tinh thành rồi mẹ huy t hóa thành sữa. Lau chùi, tắm gội, đỡ y đỡ ăn mặc; đỡ y đỡ bế ẵm, dỗ dỗ u thì y, bế n, dâng cúng quân trượng. Mẹ con thì thì nh, cha mẹ vui mừng nôm con bú n rồi, lòng cha mẹ héo. Khi ra ngoài cửa, vẫn như mẹ n con, bế c vào trong nhà, thì y con, yên d. Tâm thì lo lắng, sợ việc chớ lành. Con cha mẹ thì, lý gì báo đáp? Các vị Sa môn bch đức Phật rồi ng: “Lạy đức Thế Tôn, là người con hiếu, chớ nên làm sao ăn đ h t l, thì tâm cúng dường, đ n n cha mẹ.”

Đức Phật lý bch các vị Sa môn: “Con nuôi cha mẹ bng như ng thì này; cam l trăm mùi, đ th a mi ng Ngồi, mẹ thì ng Thiên nh c, đ thích tai ngồi, áo đ p tuy t v i, r c r thân Ngồi, hai vai cng Ngồi, chu l u b n b, đ n h t đ i con, tr n d ng đ c g i là hiếu chẳng?” Các vị Sa môn bch đức Phật rồi ng: “Lạy đức Thế Tôn, g i là đ i hiếu, còn gì h n n a!”

Đức Phật lý bch các vị Sa môn: “Tuy đ c nh th ch a ph i là hiếu, là người con hiếu, c n ph i th c hành: cha mẹ ngu thì, không kính Tam B o; hung ng c, tàn ác, l m tr m phi lý; dâm d t ngo i s c; nói d i phi đ o; say s a hoang lo n, trái l chính chân, hung nghi t nh th, con h t lòng can, đ khai ng Ngồi...Đức Phật lý bch các vị Sa môn: “Đ i ch a có gì đáng g i là hiếu, chớ có th này mẹ i là đ i hiếu: Làm cho cha mẹ, b ác, làm lành, vâng g i năm g i, g i ba t quy. Đ c th, dù r ng bú i s m vâng g i, bú i chi u m t đ i, n y tr ng h n vô l ng công n: nuôi n ng, bú m m c a cha mẹ mình. N u không b i t đ em giáo pháp Tam B o, r t m c khai hóa cho cha mẹ mình, tuy là hiếu d ng cũng nh b t hiếu. H n n a, không nên lý v cay nghi t, vì v cay nghi t làm xa ng i i hi n, không c n cha mẹ; n tình đ d c, ham s c không chán, sinh ra nh ng vi c ngang trái đ o hiếu, g i t h i cha mẹ, qu c chính ho ng lo n, v n dân l u vong.

Phật Nói Kinh Hiếu Tử

Kinh này là cuốn Kinh số 687 trong Đại tạng Kinh. Kinh này mở đầu tên người dịch chỉ Phật ra chầu Hán

Dịch giả Thích Tâm Châu

Đức Phật liếc nhìn hỏi các vị Sa môn: cha mẹ sinh con: mẹ thì tháng mang thai, thân như trứng bọ nh; thì ngày sinh số n, mẹ nguy, cha số. Vì tình cảnh như vậy, khó nói hết được. Sau khi sinh rồi, sẽ con chớ ráo, mẹ nếm chớ ngọt. Tình thành rồi thì mẹ c huyết hóa thành sữa. Lau chùi, tắm gội, đỡ y đỡ ăn mặc; đỡ y đỡ bế o ban, rồi biểu thị y, bế n, dâng cúng quân trượng. Mẹ con thì thì nh, cha mẹ vui mừng nể con bú n rồi, lòng cha mẹ héo. Khi ra ngoài cửa, nhìn như mẹ n con, bế c vào trong nhà, thì y con, yên d. Tâm thì lo lắng, sợ víc chớ ng lành. Nhìn cha mẹ thì, lý gì báo đáp?

Các vị Sa môn bèn hỏi đức Phật rằng: “Lạy đức Thế Tôn, là người con hiếu, chớ nên làm sao ăn uống, thì tâm cúng dường, đôn đôn cha mẹ.”

Đức Phật lý lẽ bèn các vị Sa môn: “Con nuôi cha mẹ bèn ng như ng thì này; cam lộ trăm mùi, đỡ tha miêng Ngộ, mẹ thì thiên nh c, đỡ thích tại ngộ, áo đỡ p tuyt v i, rồi c r thân Ngộ, hai vai cõng Ngộ, chu l u b n b, đ n h t đ i con, tr n n đ n ng đ c g i là hi u chãng?”

Các vị Sa môn bèn hỏi đức Phật rằng: “Lạy đức Thế Tôn, người là người hiếu, còn gì hơn nữa!”

Đức Phật lý lẽ bèn các vị Sa môn: “Tuy được như thế chớ a ph i là hi u, là người con hiếu, c n ph i th c hành: cha mẹ ngu thì, không kính Tam B o; hung ng c, tàn ác, l m tr m phi lý; dâm d t ngo i s c; nói d i phi đ o; say s a hoang lo n, trái l chính chân, hung nghi t nh th, con h t lòng can, đ khai ng Ngộ. N u còn mê mu i, ch a bi t t nh ng, li n đ em nhân nghĩa, khai hóa đ n đ n; ho c đ n Ngộ i xem lao ng c nhà vua, đ n gi i thí đ v nh ng hình l c c a nh ng tù nhân, tha cha mẹ r ng: “Nh ng tù nhân này không theo pháp luật, nên thân ph i b m i s kh đ c, t mình v i l y, m t thân, m nh mình. M nh m t, th n đ i, giam vào Thái S n, ch u t i n c, l a, mu n th kh đ c, m t mình kêu gào ai c u v t, vì theo làm ác, ph i t i tr ng y.” Ví dụ ch a chuy n, khóc lóc kêu van, tuyt không ăn u ng. Hành đ ng nh th, Ngộ i tuy b t minh, nh ng h n đau xót vì tình ân ái, s con mình ch t, s g ng nh n

nhức, nén lòng sùng đạo. Nếu Ngươi đi chí, phụng sự Phật Pháp, gìn giữ năm giới: nhân tử không giết, thanh tịnh không trộm, trinh khiết không dâm, thục tín không dối, hiếu thuận không say. Trong tông môn: thân tử, con hiếu, chơn chính, vâng trình, cứu tế hòa mục, tôi tớ thuận tòng thục nhuần khắp cõi trần xa xôi, ai ai là chơn hột lòng chơn uẩn. Thế phụng Phật, Thiên, Long, Quỷ thần, nhà vua có đạo, bày tôi trung thục, con dân muôn hạnh, ai chơn kính ái, hạnh phúc an lành. Dù rằng có gặp chính trị điên đảo, phụng tá gian nhân, con ác, vâng yêu, nghìn tà, vâng quái, không làm gì được, đi với cha mẹ, đi thục yên ổn, khi tu học, hột sinh lên Trời, và được đức nhân tử Phật đấng hột, được nghe nói pháp, được đạo đỗi thục, xa hột hạnh.

Đức Phật hỏi các vị Sa môn: “Đi chơn có gì đáng gọi là hiếu, chơn có thế này mới là hiếu: Làm cho cha mẹ, bực ác, làm lành, vâng giữ năm giới, giữ ba tể quy. Được thế, dù rằng buôn sắm vàng giỗ, buôn chiếu mốt đi, ăn chay trừng hột vô lượng công đức: nuôi nấng, bú mẹ mốt cha mẹ mình. Nếu không biết đem giáo pháp Tam Bảo, rớt mốt khai hóa cho cha mẹ mình, tuy là hiếu đấng cũng như bực hiếu. Hột nết, không nên lỵ vâng cay nghiệt, vì vâng cay nghiệt làm xa ngỗ hiếu, không cứu cha mẹ; nết tình đa đức, ham sắc không chán, sinh ra nhứng vãng trái đạo hiếu, giữ hột cha mẹ, quố chính hoặng loổn, vâng dân lỵ u vong.

“Bực chí thục làm nhứng vãng huố thí, lỵ, giữ xét mình, đỗi lòng chuống nhân, luôn luôn tể đức; tể mỷ tể ch mốt, hột chí suốt thông, danh lỵng chơn Thiên, sáng bợng Hiổn giới. Nếu tể uố phổ m trong hàng thế thiổp, chí lỵ m nố sốc, hoang mê tình đố, đáng đổp yêu kiổu, bỷn ra muôn mỷ, nhứng chàng trí ít, nhứng kố thỷ gổn, thỷ hố nhố thố, bỷt giác đổn đổn, chí quay trổ lỵ, đĩm mốt thân mình; do lỵ tà sổo, quố quái cắa hố, hoặ nguy cha mẹ, hoặ giữ tắo vua. Ham sắc tình đẩng, giữn, ghét, lỵi, kiêu, tán tâm mố mốt, làm nhố đĩu thú...Tổ xắa đổn nay, đỗi do nố sốc, giữ t mốt thân mố nh, tiêu đĩt tôn tắo. Bỷi thố cho nên các vị Sa môn riêng mốt mình, không dám sánh đỗi; trong sắch chố mình, đỗi là vãng chính.

“Giổ mình giữ giới: nếu là làm vua, giữ yên bỷn bỷ, làm tôi trổn trung, đềm nhân nuôi dân; phép cha phổi mình, con phổi hiếu tử, chống tín, vâng trình. Các ổu Bà Tắo cùng ổu Bà Đĩ theo làm nhố thố, đỗi đỗi gổp Phật, thỷ Pháp, đỗi đạo.

Phật nói nhố thố, hột thỷ đố tể, ai cũng vui mống.

